

Beogradskie Novine

Br. 123.

BEOGRAD, nedjelja 6. maja 1917.

Izaziv: dnevno u jutro, ponedjeljkom poslige podne.

Pojedini brojevi:

U Beogradu i u kraljevina zapovednikima od s. i kr. četa po cijeni od	8 helera
U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji po cijeni od	10 helera
Izvaz ovog područja po cijeni od	12 helera
U Opatijskim kraljevinama Austro-Ugarske monarhije	K 2-2
U Inostranstvu	K 4-4

Mjeseca preplata:

U Beogradu i u kraljevina zapovednikima od s. i kr. četa za bojne i ognjene pošte	K 2-2
U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji po cijeni od	K 2-2
U Opatijskim kraljevinama Austro-Ugarske monarhije	K 2-2
U Inostranstvu	K 4-4

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje preplate Topličin venac broj 21. Telefon broj 25.
Primanje oglasa Kneza Mihaila ul. broj 38.

Godina III.

Ratni Izvještaji.

Izvještaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 5. maja.

Istočno bojište:

U okolici sjeverno od Zborowa izveo je neprijatelj neuspjelo rasprskavanje pomoći mina. Na estakom frontu nikakvih naročitih dogadjaja.

Talijansko i jugoistočno bojište:

Položaj je neizmijenjen.

Zamjenik glavnog generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Dogadjaji na moru.

3. maja na veče zapalile su naše pomorske letilice najveći dio s a g r a d s k o g logorista. Požar se video iz Trsta još jedan satiza napadaju. Neprijateljski letači, koji su dievovali u prostoru Trsta, nijesu imali nikakvog uspjeha. 4. maja izvele su neke od naših pomorskih letilica uspješan napadaj na postrojenja željezničke stanice u Pescari, Castelmar i Ortoni na talijanskoj istočnoj obali, kao i na postrojenja za iscrpljenje vodene snage rijeke Pescara kod Piano d'Orte. Od obiju ovih akcija povratile su se naše letilice bez gubitaka.

C. i kr. zapovjedništvo mornarice.

Izvještaj njemačkog vojnog vodstva.

Kb. Berlin, 5. maja.

Zapadno bojište:

Front prijestolouašnjednika Ruprechta bavarskog:

Pošlje krvavog sloma engleskih napadaju na arsakom frontu došlo je juče do većih pješačkih bojeva samo kod Baillecourt-a. Gute engleske mase, koje su napadale s obje strane ovoga sela, krvavo su odbijene. Izjalovile su se i slabije navale kod Lensa i Fresnoya. Broj zarobljenih neprijatelja povisio se na 10 časnika i 1225 engleskih vojnika, a zaplijenjeno je najmanje 35 mašinskih pušaka. Kod pobjedonosnog suzbijanja četvrtog engleskog pokušaja probjala imale su naročitog odličnog udjela bavarske, Württemberske, saske i bavarske gardijske čete, te pukovlje iz istočne Pruske, Poznjanja, Sleske, Hanovera i rajnskog područja. — Severno od St. Quentin-a svršili su se s povoljnim uspjehom za nas predpoložajni bojevi.

Front njemačkog prijestolouašnjednika:

Na frontu Aisne traje dalje topnička bitka s najvećom potrošnjom municije. Na više su mesta odbijeni jaki neprijateljski izvidnički napadaji. Za po-

Ponovno potopljeno 56.000 tona neprijateljske brodarske zapremine. — Borbe se na zapadnom bojištu nastavljuju.

sjed Winterberga (zapadno od Craonne) razvili su se bojevi, koji još nijesu završeni. Izmedu Aisne i Brimonta slomili su se juče u jutro napadaj, koje su poslije višednevne najizdašnje topničke pripreme preduzele četiri francuske divizije. Kako iz zaplijenjenih spisa proizlazi, bio je ciljnih napadaja uperen na više kilometara iz naših prvih linija. No hvala Žilavoj izdržljivosti naših četa nispjelo je neprijatelju da se samo na jednom naprijed istaknutom čošku ustali u prvim rovovima. Istočno od La Neuville i bačen i s opet Francuzi iz položaja, u koji su prolazno prodri. Tom prilikom izgubio je neprijatelj 500 zarobljenika i više mašinskih pušaka. Na veče su se južno od Aisne ponovili neprijateljski napadaji, no ni oni nijesu mogli izmijeniti pretrpljen poraz. Sjeverno od Proses-a izjalovili su se novi francuski pokušaji, da pomoći više divizija dodju u posledi naših ondješnjih visinskih položaja. S najtežim su gubitcima Francuzi pitali prolaznu malu dobit na zemljištu jugo-istočno od Narrova. Protivnapadanjem je naša infanterija došla ponovno u posledi svi svojih dosadašnjih linija. Tom je prilikom zarobljeno preko 100 neprijateljskih vojnika.

Front vojvode Albrechta württemberskog:

Osim obostrane izvidničke djelatnosti nikakvih naročitih dogadjaja od važnosti.

Neprijatelj je juče izgubio 7 letilaca i jedan vezani balon. Letačkim napadaju na Ostende usmrćen je t ranjen veći broj Belgijanaca. Vojnička šteta nije nanesena.

Istočno bojište:

Na Živahu je rusku vatru između Kovela i Stanislavova odgovorio u svrhu odmazde jednakom jačnom i naše topništvo.

Mačedonsko bojište:

U zavjetku Crne Reke, zapadno od dojranjeg jezera i u nizini Strume oživjela je za pojedinih satova dana topnička djelatnost.

Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

Pastorečko sporazumnoj sile.

Od ulaska Amerike u svjetski rat ne govori se više toliko mnogo o Italiji. Slabo pamćenje, koje se kod Engleske svagda pojavljuje, kad se ona u kojem svom savezniku razočara, pridonio je, da se posljednjih mjeseci gotovo zaboravilo na apensko kraljevstvo. Gospodari u Londonu vole čiste račune. Njihova cjelokupna politika pri-

Zorka isteruje ovce. U polju se nadju sa ostalom čobančadi, pomešaju stoku i čim zora zarudi, počnu brati poljsko cveće za pravljenje venaca. Pre zore pak, dok je još mrak, glavni im je cilj, da dobro nahrane stoku. Njive, zasečane žitom, livate, voćnjaci, pa čak i vinogradi — sve je to njihovo. Stoka svuda ide i pase, sve dok se sunce ne rodi. Tada se zadržavaju i svaki goni stado na svoje sopstveno imanje.

Raša i Zorka se takođe izdvoje i dok on svira u rog, što je još pre tri dana napravio od lipa, dotle ona vije vence razne veličine. Svaki je namenjen nekom bravčetu ili sprćuljen za bakrač, u koji će se musti mleko. Kad Zorka već spremi sve vence onda se vraćaju kolibl, gde ih čekaju gotovo svu kuću.

Raša se topi od miline, što je sve izvršio, kako valja. Ponosito svima pokazuje krave i veli:

Pogledajte samo kako su slike. Misliš sad će im pući mešina od silne trave, što su požderale.

Dobro, dobro, teraj ovamo da mužemo, vell mu mati.

Otar sedi na tronožnoj stoličici kraj vratarica od obora, pred se namestio bakrač. U bakraču je jedan kolač od pšeničnog brašna; ispod bakrača je iskopana jedna rupa, nešto malo uža od dve pesnice. U njoj je jedno jaje, žaka žita i kaška masti. Ka ocu dolazi Zorka i stavila na bakrač sprenjleni venac. Privede se krava, čije je tele najstarije

jateljstva osniva se na pravilu „Koliko uradiš, toliko ti se plaća“, a prema tom pravilu Italija kao da odista ne može da se iskaže nikakvori zamašnom rubrikom u bilancu dosadašnjeg ratovanja.

Krvava slava deset bezuspješnih bitaka na Soči davno je izbledjela; Cadorna se oglušio svakom pozivu, da pošalje jači kontingenat svoje vojske u Francusku, — a ni unutrašnje prilike u Italiji nisu takve, da bi mogle pobuditi nade u aktivnije vodjenje rata. Tome nasuprot pojavljuju se u Rimu sive nove i dreske želje. Privredna krisa, koja sve više i više pritiskuje stanovništvo, kome su dozlogrdile sadašnje prilike; osjetna nestasća i ugljina, koja je dovela do zastoja najvažnije industrije; oskudica jedinstva u glavnim pitanjima spoljnih poslova i na kraju demokratski talas, koji s istoka i zapada prilet da poplavi Evropu, gone talijanske vlastodršće, da sa stralom i sve češće bacaju svoj pogled na Englesku. Ali otud ne dolazi nikakav znak, koji bi ma i izdaleka dao naslućivati, da će se sve te velike nevolje ublažiti. Jer saveznik, koji počinje Lloyda Georgesu sami ništa ne pridonoši, već jednako samo traži, prestaje biti praktični i ozbiljnim saveznikom sporazumnih sile. On je u najboljem slučaju slatki teret, kome se kad tad može dobiti po neka mrlja sa stola, koji ni inace bas nije osobito slijajan.

Italija ne bi bila ona poznata po plehnu Italija, kad takav preokret stvari ne bi bio uslišao utjecao. Nema tome dugo, što je naše slabo pesimistički „Corriere della Sera“ otvoreno priznalo, kako se Italija nalazi na najboljem putu, koji vodi do posvemašnje izolacije. Niko u inostranstvu ne vjeruje više u njezinu snagu, a još manje u njen karakter, o kome napose u Sjevernoj Americi imaju svoj naročiti sud. To su gorke riječi; pa stoga nije ni čudo, ako se po cijeloj Italiji širi neraspodruženje i stvara resonanca onim političarima, koji su skloni ideji, da se Italija pomalo odrekne zajedničkih ratnih ciljeva svojih saveznika. Razumije se, Boselli i Sonnino ostaju prema spolja i dalje muževno kod svojih poznatih direktiva i bojažljivo izbjegavaju sve, što bi moglo izdati one teške brigade, koje ih tište. A takvih brigada ima doista, naročito od kada se pojavit će.

Italija ne bi bila ona poznata po plehnu Italija, kad takav preokret stvari ne bi bio uslišao utjecao. Nema tome dugo, što je naše slabo pesimistički „Corriere della Sera“ otvoreno priznalo, kako se Italija nalazi na najboljem putu, koji vodi do posvemašnje izolacije. Niko u inostranstvu ne vjeruje više u njezinu snagu, a još manje u njen karakter, o kome napose u Sjevernoj Americi imaju svoj naročiti sud. To su gorke riječi; pa stoga nije ni čudo, ako se po cijeloj Italiji širi neraspodruženje i stvara resonanca onim političarima, koji su skloni ideji, da se Italija pomalo odrekne zajedničkih ratnih ciljeva svojih saveznika. Razumije se, Boselli i Sonnino ostaju prema spolja i dalje muževno kod svojih poznatih direktiva i bojažljivo izbjegavaju sve, što bi moglo izdati one teške brigade, koje ih tište. A takvih brigada ima doista, naročito od kada se pojavit će.

Italija ne bi bila ona poznata po plehnu Italija, kad takav preokret stvari ne bi bio uslišao utjecao. Nema tome dugo, što je naše slabo pesimistički „Corriere della Sera“ otvoreno priznalo, kako se Italija nalazi na najboljem putu, koji vodi do posvemašnje izolacije. Niko u inostranstvu ne vjeruje više u njezinu snagu, a još manje u njen karakter, o kome napose u Sjevernoj Americi imaju svoj naročiti sud. To su gorke riječi; pa stoga nije ni čudo, ako se po cijeloj Italiji širi neraspodruženje i stvara resonanca onim političarima, koji su skloni ideji, da se Italija pomalo odrekne zajedničkih ratnih ciljeva svojih saveznika. Razumije se, Boselli i Sonnino ostaju prema spolja i dalje muževno kod svojih poznatih direktiva i bojažljivo izbjegavaju sve, što bi moglo izdati one teške brigade, koje ih tište. A takvih brigada ima doista, naročito od kada se pojavit će.

Italija ne bi bila ona poznata po plehnu Italija, kad takav preokret stvari ne bi bio uslišao utjecao. Nema tome dugo, što je naše slabo pesimistički „Corriere della Sera“ otvoreno priznalo, kako se Italija nalazi na najboljem putu, koji vodi do posvemašnje izolacije. Niko u inostranstvu ne vjeruje više u njezinu snagu, a još manje u njen karakter, o kome napose u Sjevernoj Americi imaju svoj naročiti sud. To su gorke riječi; pa stoga nije ni čudo, ako se po cijeloj Italiji širi neraspodruženje i stvara resonanca onim političarima, koji su skloni ideji, da se Italija pomalo odrekne zajedničkih ratnih ciljeva svojih saveznika. Razumije se, Boselli i Sonnino ostaju prema spolja i dalje muževno kod svojih poznatih direktiva i bojažljivo izbjegavaju sve, što bi moglo izdati one teške brigade, koje ih tište. A takvih brigada ima doista, naročito od kada se pojavit će.

Italija ne bi bila ona poznata po plehnu Italija, kad takav preokret stvari ne bi bio uslišao utjecao. Nema tome dugo, što je naše slabo pesimistički „Corriere della Sera“ otvoreno priznalo, kako se Italija nalazi na najboljem putu, koji vodi do posvemašnje izolacije. Niko u inostranstvu ne vjeruje više u njezinu snagu, a još manje u njen karakter, o kome napose u Sjevernoj Americi imaju svoj naročiti sud. To su gorke riječi; pa stoga nije ni čudo, ako se po cijeloj Italiji širi neraspodruženje i stvara resonanca onim političarima, koji su skloni ideji, da se Italija pomalo odrekne zajedničkih ratnih ciljeva svojih saveznika. Razumije se, Boselli i Sonnino ostaju prema spolja i dalje muževno kod svojih poznatih direktiva i bojažljivo izbjegavaju sve, što bi moglo izdati one teške brigade, koje ih tište. A takvih brigada ima doista, naročito od kada se pojavit će.

Italija ne bi bila ona poznata po plehnu Italija, kad takav preokret stvari ne bi bio uslišao utjecao. Nema tome dugo, što je naše slabo pesimistički „Corriere della Sera“ otvoreno priznalo, kako se Italija nalazi na najboljem putu, koji vodi do posvemašnje izolacije. Niko u inostranstvu ne vjeruje više u njezinu snagu, a još manje u njen karakter, o kome napose u Sjevernoj Americi imaju svoj naročiti sud. To su gorke riječi; pa stoga nije ni čudo, ako se po cijeloj Italiji širi neraspodruženje i stvara resonanca onim političarima, koji su skloni ideji, da se Italija pomalo odrekne zajedničkih ratnih ciljeva svojih saveznika. Razumije se, Boselli i Sonnino ostaju prema spolja i dalje muževno kod svojih poznatih direktiva i bojažljivo izbjegavaju sve, što bi moglo izdati one teške brigade, koje ih tište. A takvih brigada ima doista, naročito od kada se pojavit će.

Italija ne bi bila ona poznata po plehnu Italija, kad takav preokret stvari ne bi bio uslišao utjecao. Nema tome dugo, što je naše slabo pesimistički „Corriere della Sera“ otvoreno priznalo, kako se Italija nalazi na najboljem putu, koji vodi do posvemašnje izolacije. Niko u inostranstvu ne vjeruje više u njezinu snagu, a još manje u njen karakter, o kome napose u Sjevernoj Americi imaju svoj naročiti sud. To su gorke riječi; pa stoga nije ni čudo, ako se po cijeloj Italiji širi neraspodruženje i stvara resonanca onim političarima, koji su skloni ideji, da se Italija pomalo odrekne zajedničkih ratnih ciljeva svojih saveznika. Razumije se, Boselli i Sonnino ostaju prema spolja i dalje muževno kod svojih poznatih direktiva i bojažljivo izbjegavaju sve, što bi moglo izdati one teš

Filjsko englesko-francuske ofenzive.

Kb. Berlin, 5. maja.

Wolffov u red opisujući četvrtu bitku kod Arrasa, upozoruje, kako ova bitka znači posvemašnji engleski poraz. Engleski gubitci prekoračuju svaku mjeru, koja bi se u opšte mogla zamisliti, dok njemačko pješaštvo sve do večeri nije ni trebalo da prizove u pomoć svoje pričuve, te je vlastitom snagom prkosilo svim nasrtajima.

Kb. Berlin, 5. maja.

Nenadani put Lloyd Georges-a u Francusku, uslijedio je, kako "Vossische Zeitung" javlja zbog hitnog poziva generala Haiga. Potrebne pričuve, koje je zahtijevao general Haig, nijesu najme još stigle, a gubitci na transportnim sredstvima u veliko utječavaju opskrbljivanje četa na frontu. Francuska je prepunijena ranjenicima, pošto je transport ranjenika u Englesku vrlo slab. Zbog tih razloga drži se, da je general Haig pozvao na konferenciju Lloyd Georges-a.

Neograničeni podmornički rat.

Kb. Bern, 5. maja.

Prema vijestima engleskih listova zbog ponovnog se bombardovanja Ramsgate-a od strane Nijemaca znatno povisilo ogroženje i nezadovoljstvo prema engleskom admiralitetu. Oblasti su se u Ramsgate-u ustrojavale da obzname pučanstvu izvještaj engleskog admiralitetu, prema kojemu je napadaj nijemačke eskadre tobož odbijen. Mornarski stručnjaci "Daily Mail" ne baca koliko kriticu pomaknjani potrebne budnosti obalnih stražarskih brodova, koliko nemarnost onih, koji nijesu prepriječili, da Nijemci urede u Zeebrugge-u mornarsko uporište. Ispunjeno ludačkom idejom Chirchlowom, prema kojoj da se engleska mornarica ne treba upuštati u otvorenu borbu, drži se na žalost engleski admiritet načela, da je defenziva bolja od ofenzive. Postjedica toga bila, da su se Nijemci mogli ustaviti u Zeebrugge-u, koji sačinjava jednu vrlo opasnu tačku za Englesku.

Kb. Amsterdam, 5. maja.

"Algemeen Handelsblad" javlja iz Londona o predstojećim reformama u admiritetu, da će se pojačati ratni savjet mornarice. Vjerovatno će neki pomorski lordovi biti dignuti sa svojih mesta. Da je to misli na to, da se nekim stručnjacima iz gradjanskih rđeda povjeri tehnička zadaća u svrhu suzbijanja podmornica.

Kb. Bern, 5. maja.

Izvjestitelj "Petit Parisien" razgovara je sa španjolskim državnikom M. M. M. Ovaj je izjavio, da priznaje da jo potapljanje broda žalosna činjenica, ali ona ne daje dovoljnog razloga za rat. Ako Nijemci potopili po neki španski brod, ne čini ona to s toga, da Spaniju uvrijedi, nego da izvede blokadu protiv sporazumnih sila.

Kb. Berlin, 5. maja.

Kako "Lokalanzeiger" javlja, Edison i 75 drugih naučnih tehničara rade i noću i danju na iznalašku sredstva protiv podmornica. Oni će na palubi napadnutog broda proizvesti takve električne talase, da torped mora ili skrenuti sa svog pravca ili mora prije vremena eksplodirati. "Lokalanzeiger" primjećuje na ovo: Strah stvara nove bajke. Nova Edisonova sprava spada u muzej za bolesne ratne fantazije.

Još iz ranije i "diplomatske" i "strategiske" korake na sve strane da na svaki način dodjem do jagnjeta i ja bar jedanput ove godine o Gjurgjev-danu, kad već prošle godine nisam nikako imao tu sreću.

To pitanje nije bilo baš tako lako. Bilo je izneto na rešavanje više raznih pogleda o nabavci gjurgjevskog jagnjeta.

Moj prijatelj mesar, još poodavna dokazivao je, da ove godine ne treba očekavati da jagnjetinu o Gjurgjev-danu, jer u poslednje vreme u opšte jedemo "mladu" stoku, to iako ne bude jagnjetine, blće sigurno neke dobre "telefene", koja se i način obično kolje, a poznata je stvar, da jo teletina, kô jagnjetina (bar za njega mesarat). A najbolji je dokaz to, da je jagnjetino dosta bilo i o Uskrusu i ako je ovaj veliki praznik došao dosta rano.

Ovaj me je razlog "po prilično" umirio, ali nisam bio, baš bog zna kakvo zadovoljstvo njime.

Jedan moj rođak, koji se inače bavlji trgovinom s "čistim" vinom iz "njegovog vinograda", uveravao me je, da iako nadam jagnje, od nega ne ču moći dobiti lozu za pečenje, jer je svu lozu iz vinograda izgoreo zimis u mesto drva (a medju nama neka ostane, on i nema vinograd, a njegovo "čisto" vino "volžbenim" načinom pretvara se iz vode u vino, o čemu ja naravno ne mogu da vodim računa, jer ne spadam ni u carinske ni u policijske organe); a poznata je stvar, da jagnje, kad je pečeno na običnim drvima, nema one slasti koje ima, kad se peče na vinovoj lozi.

Priznajem, da me je ovaj razlog nešto malo zabrinuo, ali sam ipak kučno produžio da "konsultiram" i sve

Zajednički parlament sporazumnih sila.

Kb. Paris, 5. maja.

Prva sjednica zajedničkog parlamenta sporazumnih sila bila je danas prije podne pod predsjedništvom Clemenceaua i potpredsjedništvom lorda Stuarta.

Stjepko Ilijć:

Osvrt na školstvo u Bosni i Hercegovini prije i poslije okupacije.

Poslije gotovo četiri decenije okupacije odnosno aneksione ere u Bosni i Hercegovini sa strane naše Monarhije, vrijedno je baciti letični pogled na školstvo u ovim zemljama, da se vidi, koliko je koraknulo unaprijed u relativno kratkom roku vremena, kako je radio i koju i koj se donijelo narodu i kako je daleko nadvišilo oskudne prosvojne institucije, koje je za svoga dolaska našlo u zemlji.

Prije nego predjemo na današnju eru, red nam se malo osvrnuti na stepen narodne kulture i školstva u Bosni i Hercegovini za doba prije okupacije. Poznata je činjenica, da su Bosna i Hercegovina gotovo za puna četiri stoljeća turske vlade bile bez dobro uredjenog i organizovanog narodnog školstva. Napokon god. 1869. osvane omanske školski zakon za Bosnu i Hercegovinu. Taj je zakon naredio, da se u zemlji moraju osnovati i mektebi (osnovne vježbalske škole), ruždije (višegradske škole), i da dijeli (trorazredne realke) i napokon sultanije (više škole), a u svima je morao biti turski kao nastavni jezik. Ako je taj zakon vrlo slab vrišto, nešto zbog nemara ondašnjih mjerodavnih faktora, kojima nije išlo u račun da se narod prosvjećuje, nešto pak radi toga, što turski kao nastavni jezik nije se mogao nikako udomititi u zemlji. Vilajetska vlada ipak nekako osnovaša pojedine mektebe i ruždije u povećim mjestima, trošeći za to novac iz tako zvanog mearif sanduka (školski fond) o kojemu se uopće nije vodilo nikad računa, tako da je pri tom vladao posvemašnji nered. Kašnje su mektebi i ruždije postali zadužbine u kufa (crkvenih dobara), te su ponešto bolje uredjene, pošto ih je sam narod direktnim putem novcem podupirao. Bilo je u istini u omanskom zakonu od 1863. god. i govora o poučavanju u tako zvanim vilajetskim školama u narodnom jeziku osobito one djece, koja nisu spadala muslimanskoj konfesiji, ali se ta ustanova nešto radi vjerskog fanatizma, nešto radi kojekakvih predrasuda, nije nikada vršila. Za to dake drugi elementi u zemlji, bili su primorani, da se sami pobrnu za uzgoj i pouku svoje djece u svom rođenom materijeljem jeziku. Korišćeni se glasom § 129 omanskog školskog zakona, po kojem je mogla svaka konfesija da osnuje i izdržaje svoje posebne zavode i škole, stani dakle osnovati svoje konfesionalne kulturne institucije, izdržavajući ih iz svojih vlastitih često oskudnih fondova. Pravoslavne narodne opštine osnuju po nekim mjestima svoje, bosansko-hercegovački frajeri svoje vlastite konfesionalne škole i to specijalno u onim mjestima, u kojima je bilo sijelo župe. Zagrebačke pak milosrdne sestre sv. Vinka bavile su se uzgojem i poukom ženskoga narštaja, gdje su imale svoje samostane, kao n. p. u Sarajevu i u Mostaru.

Takože škole, bile one osnovane i najboljom namjerom, da pomognu narodu, slabo su općo koristile, jedno što su ostale "stručnjake", na koji će se način doći do "dobrog" i "masnog" jagnjeta o Gjurgjev-danu.

Gospodin (hajd da mu ne kažem ime) inače moj dobar prijatelj, koji svakog jutro ide na Marvni Trg, što mu naravno dolazi i to u redovni svakodnevni posao i "razgleda" pijacu, svrat "kod Spire" na kafu, popije poređ kafu i po koju "kadnu", pa se laganim korakom uputi kod "Parka", na pročitavanje svih "mogućih" i "nenemogućih" novina; na dugačko i na široko pripovedao mi je: kako ima "dubokog" uredenja, da će, prema pričanju svih okolnih seljaka biti jagnjadi o Gjurgjev-danu "kao pleve" i da će on tek na jedan dan pred Gjurgjev-dan, doći posle pođene "na tenane", da kupi jagnje. Imao li samo para, obično završavao bi on, a jagnjad će biti ko klije: o Gjurgjev danu.

I ova "stalna priča" prilično me je održavala u nadi, da neću "posigurno" ovom prilikom ostati bez jagnjeta.

Ali me je strahovito bio uplašio gospodin doktor poljoprivrednih nauka, koji me je uveravao, da je on čitao neku poljoprivrednu historiju, u kojoj je bilo od reči do reči napisano, da u svima velikim ratovima nije dozvoljavano klanje jagnjadi, osim o Uskrusu, sve dok ne postanu — ovce i ovnovi; a to bilo, vell on može vrlo lako biti i sad.

Odmah sam otisao na nadležno mesto kod glavnog "škembara" u Beogradu, prestavio sam mu se, da sam ja novinar i da bi želeo da čujem od njega, kao stručnjaka za spravljanje jagnječih "crevaca" jedno malo obaveštenje, da li se mogu klati jagniad i pre nego što postann ovce i ovnovi.

oskudjevale mnogim najnužnijim učevnim sredstvima, a druge pak što su uopće bile rijetko ponamješćene i u velikoj daljinu jedna od druge. Tako je veći dio bosansko-hercegovačkog života ostao bez ikakove nauke, prepušten sam sebi.

Tako je dakle bilo sa kulturnim institucijama u Bosni i Hercegovini, kad je naša Monarhija preuzeala vlast u ovim zemljama. Teška je u istini bila zadaća prvih pionira narodne prosvjete u ovim zemljama, kad su proučili situaciju i uvjerili se, da treba sve s temelja započeti, te u zamre žile bosansko-hercegovačkog života prenuti iskru života za višim idealnim ciljevima kulture. Trebalo je dakle u prvom redu pročistiti ono, što su tanni vječovi namrli, izvjesne predrašnje naime, koje su bile plod dobskog neznanja i tako iskrčiti narodu nove staze i puteve, da uz mogne sigurno zakeraknuti spram načinka i materijalnog blagostanja.

Uvidivši prijeku nuždu prosvjetnih institucija, stala se nova uprava, neposredno nakon okupacije, baviti uredenjem školstva u zemlji i već početkom 1879. god. izdaje naredbu po kojoj su morale nastaviti svoj rad sve one škole, koje su bile prestale obučavati za vrijeme unutrašnjih nemira, te da su i konfesionalne škole dužne primati dieci drugih vječnih vječnih.

Paroplov između Zemuna i Beograda kreće iz Beograda za Zemun od 6 sati u jutro do 9 sati na veće svakoga sata osim u 1 sat poslije podne. Polazak iz Zemuna za Beograd od 5:30 u jutro do 8:30 na veće svakoga sata osim u 12:30 poslije podne.

Paroplov između Zemuna i Beograda kreće iz Beograda za Zemun od 6 sati u jutro do 9 sati na veće svakoga sata osim u 1 sat poslije podne. Polazak iz Zemuna za Beograd od 5:30 u jutro do 8:30 na veće svakoga sata osim u 12:30 poslije podne.

Kinematografi: Vojni kino (Koloseum): U 4:16 sati poslije podne predstave za vojnike. — C. i k. gradjanski kino (Paris): Predstave za gradjance. Početak u 2:30, 4 i 6 sati poslije podne. — "Slavia": Dvije predstave za gradjance, prva u 8:30, a druga u 6 sati poslije podne.

Casnička i činovnička kasina otvorena je do 12 sati u noći.

Grand Hotel: Dnevno koncerat. Početak današnjega koncerta u 5 sati poslije podne.

Pošeta bolesnika u bolnicama: U bolnici "Brčko": od 2-4 sati poslije podne. U bolnici "Brčko": od 9:30-12 sati prije podne i od 2-4 sati poslije podne.

Rimokatolička služba božjega.

Danas u nedjelju, 6. maja službe se:

1. U konaku: u 8 sati u jutro sv. misa za vojnike, kojoj ima slobodan pristup i gradjanstvo.

U 10 sati talijanska propovijed i sv. misa za talijanske zarobljenike.

2. U župskoj crkvi (Poslanička ulica): u 8 sati u jutru sv. misa za školsku dječju. U 10 sati srpsko-hrvatska propovijed i velika sv. misa.

U pol 7 na veće majsku pobožnost, koja se i u radne dane u isto doba drži.

U radne dane počinje prva sv. misa u pol 7, a druga u pol 8 sati u jutro.

Protestantsko bogoslužje.

U evangeličkoj crkvi (Vuka Karadžića ulica br. 9) održaće se danas prije podne u 9 sati Bogoslužje u madjarskom, a u 10 sati u njemačkom jeziku.

Biljni petak.

Prekucje smo imali biljni petak. To je prvi petak pred Gjurgjev-dan, koga se danas beru razne ljekovite trave i trave za kicenje o lijepom običaju Gjurgjev-danskog. Tu su trave za "bakrače" kao zdravilo i tako dalje, iz koga se valja umiti rano u jutru na Gjurgjev-dan, pa da budete zdravi cijele godine. Istina zli je zeci vele, da djevojke i mlade udovice beru ovog dana i neke trave za "madjije" kao što su "navala" (da momci na njih navale), pa "srcepuć" (da im srce za njima puca), pa "grab" (da se momci o njih grabe) i još mnoge druge "ljekovite" trave, ali naravno samo za srce.

Ovaj lijepi narodni običaj, blagodareći lijepom proljetnom danu proveden je vrlo priјatno. Topčider je bio pun i mladih i starijih dana, koje su se hitro verele po brežuljcima Košutnjaka i paživo tražile

narhije, djelomično pak uzimali su se i u obzir specijalne potrebe onog naroda.

Što se tice pak muslimanskih škola, one su za prve epohu okupacije ere zadrežile svoj konfesionalni karakter na osnovu turskoga kao nastavnog jezika. U prvo vrijeme bilo je teško skloniti muslimanski živalj, da u školama uvede svoj rođeni materinski jezik, no srećom to malo potraje i naskoro i u muslimanskim školama prodre maternja riječ elementarnom silom prilika.

(Nastaviće se.)

Grad i okolica.

Dnevni kalendar.

Danas je nedjelja, 6. maja, po starom 23. aprili. Rimokatolički: 4. nedjelja po Uskrsu; pravoslavni: Gjurgjevdan. — Sunce se radja u 4:36, zalazi u 7:17.

Beogradski orfeum: Dvije predstave, prva poslije podne u 3 sata, a druga na veće s 7 sati.

Paroplov između Zemuna i Beograda kreće iz Beograda za Zemun od 6 sati u jutru do 9 sati na veće svakoga sata osim u 1 sat poslije podne. Polazak iz Zemuna za Beograd od 5:30 u jutro do 8:30 na veće svakoga sata osim u 12:30 poslije podne.

Kinematografi: Vojni kino (Koloseum): U 4:16 sati poslije podne predstave za vojnike. — C. i k. gradjanski kino (Paris): Predstave za gradjanstvo. Početak u 2:30, 4 i 6 sati poslije podne. — "Slavia": Dvije predstave za gradjanstvo, prva u 8:30, a druga u 6 sati poslije podne.

Prilika je Topčider bio pun. Brao se gjurjevac i drugo mirisavo cvijeće, da se danas okite domovi i opštu gjurjevsku vjenčicu, po kojoj djevojci momak ukrađe, vijenac, ona će još ove godine svome jarani.

Dobrotvorna lutri

CIJENE OGLASIMA:

Osmna jednog milimetarskog retka (42 mm široko staje) . . . : 10 helera
 Pripisano: Petna jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
 Bilješke: Petna jednog štamarskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
 Mali oglasnici Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

Ljekarska pomoć.
ZUBNI LJEKAR
KRISTINA ORLUŠIĆ
Specijalisti za vještice
zube i vilice. ::

Zlato krune, zube na kraf i čupaju.
 Vršni plasti, vadijanje zuba i ber boja.
 Čisteće zube, vrši opravke i prerađe.
 Ord.: od 8—12 prije podne
 1 " 2—6 poslijе podne
 radi i nedjeljom i praznikom.
 Beograd, Dečanska ulica 3.
 30490-1

Dentist F. B. Brill
 — Beograd. —
 Makedonska ul. 5. (do Pošte).
 Amerik. Specialista

"Zube" vještice u zlatu i u
 književku samo se u mome Ate-
 ljeva Izrađuje po najboljem ori-
 ginalnom američkom sistemu.
 Primani od 8—12 i 2—6.
 30119-1

Kupovine i prodaje
 Nov na mjestaj, salonska
 garnitura, ornama, sto-
 tica, krebeta, tepila i. t. d. na
 prodaju. Uplati u Stinjanu ul.
 br. 18 od 12—2 prije podne.
 30582-2

Na prodaju
cigle i crepa.
 Za cijenu uplatiti Vatrogasna
 ulica 31. 30497-2

Gotove ženske Žežire
 I materjal, kao: slamu, pantilj-
 ke, cvjeti i sav ostali pribor,
 prodaje po jeftinijoj cijeni

NOVI MODE SALON
 Sime M. Lazarevića
 Kralja Milana ulica 120 (u do-
 rištu) blizu "Slavije".
 30648-2

Na prodaju
 2 polovine garniture pokutstva
 za salon i garnitura vrtloga
 sa grozdanim pantiljkama. Mo-
 že se vidjeti od 10—12 prije
 podne. Kosmajska ulica 8, par-
 ter, lijevo.
 30577-2

Traži Se polovina pija-
 nina. Uplati
 a administraciju ovog lista pod
 Klavir 355*. 30646-2

Namještenja.
Traži se žena
 za kućevni posao. Uplati u De-
 Blagajskoj broj 21. 30650-8

Stanovi.
Izdaje se stan sa syl-
 ma udobnostima, električnim osvjetljenjem
 vodomodrom i 2 dućana. Može
 se vidjeti od 10—12 sati prije
 podne. Vatrogasna ulica 18.
 30561-4

Dvije sobe sa pred-
 sobjem, diepe namještene u sredini va-
 roši, izdaju se odmah pod k-
 riju jednom gospodinu. Mogu
 se vidjeti svaki dan od 1 do
 3—5 sati po podne. Uplati u
 administraciju ovog lista pod
 Br. 354*. 30628-4

Razno.
 Gospodju Ogu Milicević
 sa Cetinju molj njezinu majku
 g-dja Olga Sporeč iz Zagreba,
 da joj se javi bilo putem ovih
 novina bilo pismom izjavno
 nju.
 30451-5

Novka Kovačević, uči-
 teljica, molj da joj se javi radi
 preljeva novčanih uputstava:
 Darinka udova Milana Kovačevića
 učiteljice iz Jagodine i
 Anka Marković učiteljice iz
 Velice. Kraja Aleksandra ul.
 br. 120, Beograd. 30644-5

Kafanska radnja
 na Terazijama prodaje se sa
 cijelokupnim jedikom i po vrlo
 povoljnim uslovima. Obraćati se
 u Knez Mihajlovoj ulici 8, III.
 sprat, lijevo, kod gospodje
 Cvjeti.

Djordje Stejin, počasniji ma-
 jor u pen-
 ziji, da se
 favi Živanu Jovanoviću,
 Prote Mateje ulica 30, radi pri-
 jema novca iz Svjetske.
 30660-5

Poziva se dotični gospodin,
 koj je 4. maja
 između 10 i 11
 sati prije podne primio na bla-
 gajni II Wiener Bank-Verein-a
 bespravno i bez priznajanja su-
 mu od krune 155.—, da se od-
 mahn prijaviti upravi ove banke.
 30658-5

Jovan Premović
 Zeneva, Case 3545 MB.
 dostavlja:

RISTI M. STAMENKOVIĆU, Beograd.
 Dragi Bođ! Molim te, odmah postupi po
 poslasti kartama Steve Ačimovića i položi
 Majstorovićevim ili Rašićevim sumu do dvije
 hiljadu kruna, koju ja ovdje dobijam od
 gospodina Ačimovića. O ovome me izvesti
 u kartama. Svi smo zdravi, jav-

Izlajte se što češće. Sve mnogo pozdravljajte
 vaš Joca.

JOČI DJ. UROSEVIĆU, Arandjelovac.
 Molim Vas, izvestite naše u Satornji da
 smo zdravi: Ačim i Dragoljub i Radomir
 Prokić, Živojin Matić i svi naši, Milan Ar-
 senijev zajedno sa našim Pavlom, izvesti
 nas za našu. Ačim.

CANI D. VUČKOVIĆ, Beograd. Zdrav
 sam, od tebe i djece nemam nikakove vi-
 jesti, brinem jako kako ste, naročito Mi-

MALI OGLASI

Primaju se: Knez Mihajlova ul. 38.

CIJENE OGLASIMA:
 Osmna jednog milimetarskog retka (42 mm široko staje) . . . : 10 helera
 Pripisano: Petna jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
 Bilješke: Petna jednog štamarskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
 Mali oglasnici Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

Izlajte se što češće. Sve mnogo pozdravljajte
 vaš Joca.

ANCI D. VUČKOVIĆ, vojnog
 blagajnika, kafana Bosna, Niš. Ja sam
 za mnene ne brini, zdrav sam, odlazim
 za Solun. Novac šaljem redovno, javi, da li
 dobijaš. Ljubi sve Momčilo.

DRAGUTIN RANKOVIĆ, upravnik
 porekskog odjeljenja, javlja svojoj ženi Dari

Stampom car. i kralj. gubernijske štamparije u Beogradu.

hajlo i Petar sa zdravljem. Ljubi vas Dobrojovo.

DANICI M. TATIĆ, Prokuplje. Od

tebe nemam nikakvih vijesti, za vas se bri-

jem, za mene ne brini, zdrav sam, odlazim

za Solun. Novac šaljem redovno, javi, da li

dobijaš. Ljubi sve Momčilo.

ANCI ženi VASE ĐURICA, vojnog

blagajnika, kafana Bosna, Niš. Ja sam

za mnene ne brini, zdrav sam, odlazim

za Solun. Novac šaljem redovno, javi, da li

dobijaš. Ljubi sve Momčilo.

ANCI ženi VASE ĐURICA, vojnog

blagajnika, kafana Bosna, Niš. Ja sam

za mnene ne brini, zdrav sam, odlazim

za Solun. Novac šaljem redovno, javi, da li

dobijaš. Ljubi sve Momčilo.

ANCI ženi VASE ĐURICA, vojnog

blagajnika, kafana Bosna, Niš. Ja sam

za mnene ne brini, zdrav sam, odlazim

za Solun. Novac šaljem redovno, javi, da li

dobijaš. Ljubi sve Momčilo.

ANCI ženi VASE ĐURICA, vojnog

blagajnika, kafana Bosna, Niš. Ja sam

za mnene ne brini, zdrav sam, odlazim

za Solun. Novac šaljem redovno, javi, da li

dobijaš. Ljubi sve Momčilo.

ANCI ženi VASE ĐURICA, vojnog

blagajnika, kafana Bosna, Niš. Ja sam

za mnene ne brini, zdrav sam, odlazim

za Solun. Novac šaljem redovno, javi, da li

dobijaš. Ljubi sve Momčilo.

ANCI ženi VASE ĐURICA, vojnog

blagajnika, kafana Bosna, Niš. Ja sam

za mnene ne brini, zdrav sam, odlazim

za Solun. Novac šaljem redovno, javi, da li

dobijaš. Ljubi sve Momčilo.

ANCI ženi VASE ĐURICA, vojnog

blagajnika, kafana Bosna, Niš. Ja sam

za mnene ne brini, zdrav sam, odlazim

za Solun. Novac šaljem redovno, javi, da li

dobijaš. Ljubi sve Momčilo.

ANCI ženi VASE ĐURICA, vojnog

blagajnika, kafana Bosna, Niš. Ja sam

za mnene ne brini, zdrav sam, odlazim

za Solun. Novac šaljem redovno, javi, da li

dobijaš. Ljubi sve Momčilo.

ANCI ženi VASE ĐURICA, vojnog

blagajnika, kafana Bosna, Niš. Ja sam

za mnene ne brini, zdrav sam, odlazim

za Solun. Novac šaljem redovno, javi, da li

dobijaš. Ljubi sve Momčilo.

ANCI ženi VASE ĐURICA, vojnog

blagajnika, kafana Bosna, Niš. Ja sam

za mnene ne brini, zdrav sam, odlazim

za Solun. Novac šaljem redovno, javi, da li

dobijaš. Ljubi sve Momčilo.

ANCI ženi VASE ĐURICA, vojnog

blagajnika, kafana Bosna, Niš. Ja sam

za mnene ne brini, zdrav sam, odlazim

za Solun. Novac šaljem redovno, javi, da li

dobijaš. Ljubi sve Momčilo.

ANCI ženi VASE ĐURICA, vojnog

blagajnika, kafana Bosna, Niš. Ja sam

za mnene ne brini, zdrav sam, odlazim

za Solun. Novac šaljem redovno, javi, da li

dobijaš. Ljubi sve Momčilo.

ANCI ženi VASE ĐURICA, vojnog

blagajnika, kafana Bosna, Niš. Ja sam

za mnene ne brini, zdrav sam, odlazim

za Solun. Novac šaljem redovno, javi, da li

dobijaš. Ljubi sve Momčilo.

ANCI ženi VASE ĐURICA, vojnog

blagajnika, kafana Bosna, Niš. Ja sam

za mnene ne brini, zdrav sam, odlazim

za Solun. Novac šaljem redovno, javi, da li

dobijaš. Ljubi sve Momčilo.

ANCI ženi VASE ĐURICA, vojnog

blagajnika, kafana Bosna, Niš. Ja sam

za mnene ne brini, zdrav sam, odlazim

za Solun. Novac